

CHƯƠNG I. TỔNG QUAN

I. Lí do chọn sáng kiến

Như các thầy cô đã biết môn Tự nhiên và Xã hội là một môn học bắt buộc từ lớp 1 đến lớp 3, môn học được xây dựng và phát triển trên nền tảng tích hợp những kiến thức về thế giới tự nhiên và xã hội. Môn học trang bị cho học sinh một số hiểu biết cơ bản ban đầu về con người, về các sự vật, hiện tượng, về các mối quan hệ trong thế giới tự nhiên và xã hội xung quanh, những kỹ năng học tập cơ bản như quan sát, nhận xét, nêu thắc mắc, đặt câu hỏi, tìm thông tin, xử lí thông tin và trình bày những ý tưởng khoa học đơn giản bằng nhiều hình thức khác nhau (nói, viết, vẽ, biểu đồ,...).

Chủ đề "Thực vật và động vật" được giảng dạy xuyên suốt từ lớp 1 đến lớp 3. Nội dung kiến thức xoay quanh sự đa dạng, vai trò của thực vật và động vật, đây là một chủ đề gần gũi và gắn liền với cuộc sống hàng ngày của học sinh. Vì vậy, tôi thấy cần tìm biện pháp giảng dạy như thế nào cho hiệu quả, thu hút được học sinh trong các tiết dạy, góp phần giúp học sinh vận dụng tốt kiến thức vào thực tế trong cuộc sống, hình thành những kiến thức, kỹ năng một cách thành thạo.

II. Thực trạng

1. Thuận lợi

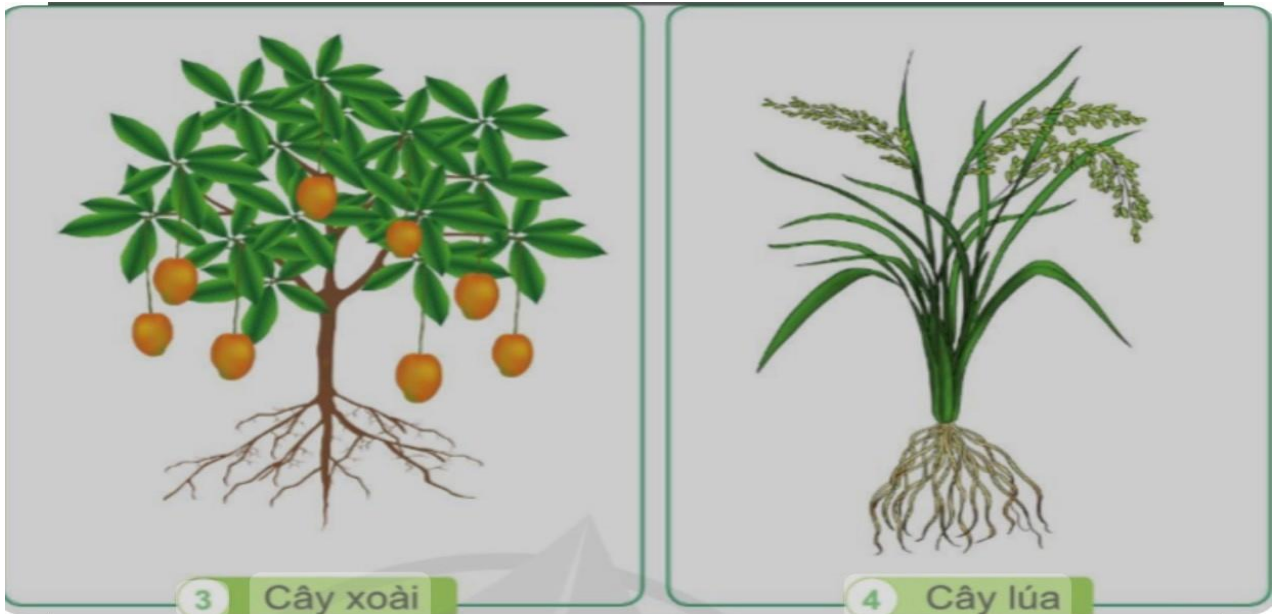
- Nhà trường luôn quan tâm, tạo điều kiện về cơ sở vật chất, giúp giáo viên và học sinh tiếp cận kiến thức một cách dễ dàng hiệu quả.

- Luôn nhận được sự quan tâm, tạo điều kiện về mọi mặt của các bậc phụ huynh giúp giáo viên và học sinh hoàn thành nội dung các bài học.

2. Khó khăn

2.1. Sách giáo khoa

- Do hình ảnh, hình vẽ trong sách giáo khoa trừu tượng, nếu không có ghi chú thì rất khó phân biệt.

2.2 Giáo viên

- Giáo viên chưa mạnh dạn đổi mới nội dung, thường áp dụng phương pháp, hình thức dạy học theo hướng dẫn của sách giáo khoa và sách giáo viên học sinh ít được thực hành trải nghiệm thực tế.

2.3 Học sinh

- Bên cạnh những em mạnh dạn, tích cực thì còn một số em chưa tập trung dẫn đến kết quả của giờ học chưa cao.

- Học sinh chưa đam mê khám phá và ít được tiếp xúc với mẫu vật thật nên còn ngỡ ngàng khi học chủ đề này.

Vì vậy, ngay từ đầu năm học 2022-2023 tôi đã tiến hành kiểm tra sự tích cực của các em trong môn tự nhiên và xã hội, kết quả thu được như sau:

Tổng số HS	Tích cực		Chưa tích cực	
	SL	%	SL	%
29	10	34,4	19	65,5

Như vậy, từ bảng khảo sát sự tích cực của các em học sinh còn thấp dẫn đến kết quả học chưa được cao.

Từ những thực trạng trên tôi đã mạnh dạn đưa ra ***“Biện pháp giúp học sinh lớp 3a1 tích cực học tập môn tự nhiên và xã hội trong chủ đề 4: Thực vật và động vật qua hoạt động đóng vai”***.

CHƯƠNG II

NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN

I. Biện pháp của sáng kiến

1. Biện pháp 1: Rèn cho học sinh kỹ năng ghi nhớ các bộ phận và chức năng của thực vật, động vật qua hoạt động đóng vai.

1.1. Hoạt động đóng vai “Tôi là...”

* **Mục tiêu:** Hoạt động đóng vai nhằm mục đích giới thiệu cho học sinh về các bộ phận và chức năng của thực vật, động vật một cách sinh động và thú vị. Đồng thời, qua hoạt động đóng vai học sinh có cơ hội thể hiện và truyền đạt kiến thức một cách sáng tạo và tự tin. Mục đích này giúp tăng cường hiểu biết, kỹ năng ghi nhớ và tư duy khoa học của học sinh, đồng thời khơi dậy sự yêu thích và tò mò về thế giới tự nhiên xung quanh.

* **Cách thực hiện:**

Bước 1: Tìm hiểu thông tin

Học sinh cần tìm hiểu về bộ phận và chức năng của loại thực vật, động vật mà học sinh đã học. Gợi ý các nội dung cần tìm hiểu bao gồm:

- + Tên gọi và thông tin chung về loài thực vật, động vật.
- + Các bộ phận chính của thực vật, động vật
- + Chức năng của từng bộ phận trong thực vật, động vật
- + Môi trường sống và điều kiện sống phổ biến của loài thực vật, động vật này.

Bước 2: Xây dựng kịch bản

Tôi hướng dẫn và gợi ý học sinh xây dựng kịch bản đóng vai những loài thực vật, động vật. Các câu hỏi gợi ý:

- + Giới thiệu bản thân là loài thực vật, động vật: Tên gọi, đặc điểm nổi bật.
- + Môi trường sống: Nêu rõ nơi mà loài thực vật, động vật này thường sống, tại sao chọn môi trường đó.
- + Trình bày các chức năng của từng bộ phận và tầm quan trọng của chúng đối với sự tồn tại và sinh trưởng của loài thực vật, động vật

Bước 3: Trình diễn trên lớp

Học sinh đóng vai thành cây cam

Học sinh đóng vai cây dưa hấu

Học sinh đóng vai cây hoa hướng dương

Học sinh đóng vai con sóc

Học sinh đóng vai con cáo

Học sinh đóng vai con thỏ

Học sinh đóng vai tại nhà

Danh sách bài học áp dụng phương pháp đóng vai trong chủ đề 4: Thực vật và động vật.

STT	TÊN BÀI HỌC	HOẠT ĐỘNG
1	Bài 12: Các bộ phận của thực vật và chức năng của chúng (Tiết 4)	Vận dụng, trải nghiệm
2	Bài 13: Các bộ phận của động vật và chức năng của chúng (Tiết 1)	Vận dụng, trải nghiệm
3	Ôn tập: Chủ đề thực vật và động vật	Hoạt động 1

* Kết quả:

Học sinh thích thú khi tham gia hoạt động đóng vai. Nhờ đó các em ghi nhớ sâu các bộ phận của thực vật, động vật và chức năng của chúng.

1.2. Hoạt động đóng vai "Nhà khoa học tài năng"

* Mục tiêu:

Việc tổ chức hoạt động đóng vai "Nhà khoa học tài năng" nhằm mục đích giúp học sinh tìm hiểu về các bộ phận và chức năng của thực vật, động vật một cách sáng tạo và thú vị. Qua việc tham gia vào vai trò của nhà khoa học, học sinh sẽ hòa mình vào quá trình nghiên cứu và khám phá, tìm hiểu cấu trúc của thực vật, động vật và chức năng của chúng. Hoạt động này tạo sự tích cực học tập, kích thích tư duy phản biện, kỹ năng quan sát và trí tưởng tượng, giúp học sinh hiểu sâu hơn về thế giới tự nhiên xung quanh và xây dựng tinh thần tích cực

* Cách thực hiện:

Các hoạt động phù hợp với phương pháp này bao gồm:

+ Quan sát và mô tả: Học sinh quan sát các loài thực vật, ghi nhận đặc điểm và hình dạng của từng bộ phận như rễ, thân, lá và hoa.

+ Tạo mô hình: Học sinh tạo mô hình thực vật để mô phỏng và hiểu cấu trúc và chức năng của chúng.

+ Tìm hiểu thực tế: Học sinh đi tham quan các khu vườn, công viên, hoặc sử dụng tài nguyên công nghệ để tìm hiểu thực tế về thực vật và áp dụng kiến thức vào hoạt động đóng vai.

Phương pháp "Nhà khoa học tài năng" đảm bảo học sinh tham gia tích cực và sẽ giúp các em phát triển năng lực quan sát, tư duy phản biện và khám phá một cách sáng tạo trong môn học tự nhiên xã hội.

* Danh sách bài học áp dụng phương pháp đóng vai “Nhà khoa học tài năng” trong chủ đề 4: Thực vật và động vật.

STT	TÊN BÀI HỌC	HOẠT ĐỘNG
1	Bài 12: Các bộ phận của thực vật và chức năng của chúng (Tiết 4)	Hình thành kiến thức (Hoạt động 4)
2	Bài 13: Các bộ phận của động vật và chức năng của chúng (Tiết 1)	Hình thành kiến thức
3	Ôn tập: Chủ đề thực vật và động vật	Hoạt động 1

Học sinh đóng vai thành “Nhà khoa học tài năng” Khám phá thực vật

“Nhà khoa học tài năng” giới thiệu cấu tạo và chức năng của thực vật

“Nhà khoa học tài năng” khám phá cấu tạo và chức năng của thực vật

Để thực hiện hoạt động này, tôi chia lớp thành 2 nhóm, giao nhiệm vụ tạo mô hình thực vật, động vật để mô phỏng và hiểu về cấu trúc và chức năng của chúng.

Học sinh đóng vai “Nhà khoa học tài năng” làm mô hình thực vật

Học sinh đóng vai thành “Nhà khoa học tài năng” làm mô hình thực vật

Học sinh đóng vai “Nhà khoa học tài năng” làm mô hình động vật

Học sinh đóng vai “Nhà khoa học tài năng” làm mô hình động vật

Học sinh đóng vai “Nhà khoa học tài năng” tại nhà

II. Kết quả đạt được

Qua hoạt động đóng vai “Nhà khoa học tài năng” là tạo cơ hội cho học sinh tham gia tích cực và sáng tạo vào quá trình nghiên cứu về các bộ phận và chức năng của thực vật, động vật. Học sinh không chỉ đơn thuần học lý thuyết mà thực sự hòa mình vào vai trò của nhà khoa học. Điều này khuyến khích học sinh sử dụng trí tưởng tượng, khám phá và tìm hiểu thông qua quá trình tạo mô hình. Điểm mới này giúp học sinh phát triển tư duy logic và kỹ năng quan sát, từ đó hiểu sâu hơn và yêu thích môn học tự nhiên xã hội.

III. Phạm vi và khả năng áp dụng

Sau khi áp dụng những biện pháp vào thực tế tại lớp 3a1 và bước đầu áp dụng tại các lớp khác trong khối 3 trường Tiểu học và Trung học cơ sở xã Phú Thành, tôi đã nhận thấy nhiều thay đổi tích cực. Các học sinh đã trải qua trải nghiệm học tập độc đáo và thú vị thông qua việc đóng vai “Nhà khoa học tài năng”. Các em tự tìm hiểu, nghiên cứu, tự học và làm việc nhóm. Từ những hoạt động đóng vai, học sinh đã trở nên năng động, sáng tạo và chủ động trong học tập. Các em đã tự tin tham gia hoạt động nhóm và thể hiện ý tưởng của mình một cách rõ ràng. Thông qua việc áp dụng những biện pháp nêu trên đã góp phần nâng cao chất lượng học sinh của lớp tôi giảng dạy cũng như chất lượng học sinh toàn khối 3 của nhà trường.

Sau khi áp dụng Biện pháp vào giảng dạy tôi đã thu được kết quả như sau:

Tổng số HS	Tích cực		Chưa tích cực	
	SL	%	SL	%
29	29	100	0	0

CHƯƠNG III

KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

1. Kết luận

Qua việc tổ chức hoạt động đóng vai chủ đề 4: Thực vật và động vật nhằm nâng cao sự tích cực của học sinh trong môn học Tự nhiên và xã hội 3 tôi thấy hoạt động đóng vai thực sự trở thành phương tiện giáo dục cần thiết để phát triển toàn diện về các mặt nhận thức, tình cảm, ý trí, cũng như các năng lực xã hội cho học sinh.

Ở hoạt động đóng vai ngoài sự tích cực học tập học sinh còn được tiếp nhận những kinh nghiệm xã hội, mà còn khuyến khích sự tò mò, tính chủ động và sáng tạo của học sinh. Qua việc vào vai nhà khoa học tài năng, đóng vai thành các loại thực vật và động vật các em đã phát triển năng lực tư duy, sáng tạo, tổ chức và trình bày một cách rõ ràng và logic.

Đặc biệt, hoạt động đóng vai đã giúp học sinh rèn luyện khả năng làm việc nhóm, giao tiếp, thuyết trình và phát triển tinh thần trách nhiệm cá nhân và xã hội. Các em đã nhận ra tầm quan trọng của tự nhiên.

Đồng thời, hoạt động đóng vai đã làm cho quá trình học tập trở nên thú vị, gắn kết kiến thức với thực tế và cuộc sống hàng ngày của học sinh. Học sinh đã trở nên tích cực và năng động hơn trong việc khám phá và học tập. Điều này làm tăng sự chú ý và tập trung vào bài học, giúp nâng cao hiệu quả giảng dạy.

“Biện pháp giúp học sinh lớp 3a1 tích cực học tập môn tự nhiên và xã hội trong chủ đề 4: Thực vật và động vật qua hoạt động đóng vai” đã góp phần tạo nên môi trường học tập tích cực, phát triển toàn diện cho học sinh và truyền cảm hứng yêu thích học tập.

2. Đề xuất

a. Đối với nhà trường và Tổ chuyên môn:

+ Nhà trường cần quan tâm tạo điều kiện và tổ chức cho giáo viên được học hỏi, trao đổi kinh nghiệm công tác giảng dạy của giáo viên các đơn vị trường học trong và ngoài huyện, để nâng cao nghiệp vụ chuyên môn cho giáo viên.

+ Tăng cường tổ chức các tiết chuyên đề về đổi mới phương pháp dạy học qua đó giáo viên trao đổi chia sẻ để có những Biện pháp hay và hiệu quả.

b. Đối với giáo viên

+ Giáo viên cần tích cực tự học hỏi, đổi mới, sáng tạo, giao lưu chia sẻ kinh nghiệm về các Biện pháp giảng dạy với đồng nghiệp để nhằm đạt hiệu quả tốt hơn.

+ Thường xuyên thực hiện tốt thông tin hai chiều với cha mẹ học sinh để có sự kết hợp giữa nhà trường với gia đình nhằm nâng cao kết quả giáo dục.

Trên đây là ***“Biện pháp giúp học sinh lớp 3a1 tích cực học tập môn tự nhiên và xã hội trong chủ đề 4: Thực vật và động vật qua hoạt động đóng vai”*** mà tôi đã áp dụng thành công trong giảng dạy môn Tự nhiên và xã hội. Việc thực hiện biện pháp thu được kết quả khá cao. Hy vọng rằng các biện pháp của tôi sẽ là một tài liệu tham khảo bổ ích dành cho bạn bè đồng nghiệp trong và ngoài nhà trường, đồng thời rất mong các bạn đồng nghiệp tham gia góp ý để các biện pháp của tôi được hoàn chỉnh hơn. Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tôi xin chân thành cảm ơn !

Phú Thành, ngày tháng 04 năm 2024

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN, ĐƠN VỊ

Tác giả sáng kiến

Nguyễn Minh Phương

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Văn Hùng, *Sách giáo khoa Tự nhiên xã hội 3*, 2023, Nhà Xuất Bản Giáo Dục Việt Nam.
2. Huỳnh Tấn Phương, *Bài giảng hướng dẫn chi tiết Tự nhiên xã hội 3*, 2020, Nhà Xuất Bản Đại Học Quốc Gia Hà Nội.
3. Nguyễn Hữu Hợp, *Thiết kế bài học Phát triển năng lực học sinh tiểu học*, 2018, Nhà Xuất Bản Đại Học Sư Phạm.
4. Nguyễn Lăng Bình - Đỗ Hương Trà, *Dạy và học tích cực một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, 2019, Nhà Xuất Bản Đại Học Sư Phạm.

